

[ศาลอาญา](#) ส่งคำโต้แย้งของ [จำเลย](#) (นางสาวดารณี ขาญเชิงศิลปกุล) ในคดีอาญา เพื่อขอให้ [ศาลรัฐธรรมนูญ](#) พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

[มาตรา ๒๑๑](#)

ข้อเท็จจริง สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๑

[พนักงานอัยการ](#)

เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง นางสาวดารณี ขาญเชิงศิลปกุล เป็นจำเลย ต่อ ศาลอาญา ในฐานะความผิด หมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือ แสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี ตาม ประมวลกฎหมายอาญา

[มาตรา ๑๑๒](#)

ประกอบ

[มาตรา ๙๑](#)

ต่อมาวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ ในระหว่างการพิจารณาคดี ของ ศาลอาญา โจทก์ ยื่นคำร้อง ต่อ ศาลอาญาว่า เนื่องจาก คดีนี้ เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท พระมหากษัตริย์ และ พระราชินี ซึ่ง หากมีการเผยแพร่ คำเบิกความ ของพยาน ต่อบุคคลภายนอก อาจทำให้เกิด ความไม่สงบเรียบร้อย หรือ เกิดความไม่มั่นคง จึงขอให้ศาล มีคำสั่งให้พิจารณาคดี เป็นการลับ หมายจำเลย แลลงคัดค้าน ศาลอาญา สั่งใน รายงานกระบวนการพิจารณา วันเดียวกันนั้นว่า คดีนี้ จำเลยถูกฟ้อง เป็นความผิดเกี่ยวกับ สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่ง เป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงอาศัย อำนาจตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา [มาตรา ๑๗๗](#) อนุญาตให้พิจารณาคดีนี้ เป็นการลับ

ต่อมาวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ จำเลย ยื่นคำร้อง ต่อศาลอาญาว่า การที่ ศาลอาญา นำบทบัญญัติแห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ มาบังคับใช้ในการพิจารณาคดีนี้ และ มีคำสั่งให้พิจารณาคดีเป็นการลับ ห้ามมิให้ ประชาชนทั่วไปเข้าฟังการพิจารณานั้น เป็นการใช้ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย [ที่ขัดหรือ](#)
[แย้ง](#)

ต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

[มาตรา ๒๙](#)

และ

[มาตรา ๔๐ \(๒\)](#)

เนื่องจาก มาตรา ๔๐ (๒) บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า ในการพิจารณาคดีหลักประกันขั้นพื้นฐาน คือ การได้รับการพิจารณา อย่างเปิดเผย ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๒) และ เป็นการจำกัดสิทธิ และ เสรีภาพของ บุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง ซึ่ง จะกระทำมิได้ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ขอให้ศาลอาญา ส่งความเห็นไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัย ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑

ซึ่ง ต่อมา ศาลอาญา มีคำสั่งในรายงานกระบวนการพิจารณา ในวันเดียวกันว่า การที่ศาลสั่งให้พิจารณาเป็นการลับ โดยอาศัยอำนาจตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ไม่ได้เป็นการจำกัดสิทธิ และ เสรีภาพของจำเลย เนื่องจาก จำเลย มีทนายความเข้ามาแก้ต่างให้ และสามารถนำ [พยานหลักฐาน](#) มาพิสูจน์ความผิดของตนและ ทักท้วง พยานหลักฐานของ โจทก์ได้ คำโต้แย้งของ จำเลย จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ ที่จะส่งไปให้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ให้ยกคำร้อง

ต่อมา ศาลอาญา มีคำสั่งพิพากษาว่า จำเลย มีความผิด ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ เป็น ความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้เรียงกระทงลงโทษ ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ จำคุก กระทั่งละ ๖ ปี รวม ๓ กระทั่ง เป็น จำคุก ๑๘ ปี จำเลย [อุทธรณ์ คำพิพากษา](#) ของ ศาลอาญา ซึ่ง ศาลอุทธรณ์ ตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้ว เห็นว่า การที่จะวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญหรือไม่ เป็นอำนาจ ของ ศาลรัฐธรรมนูญ ที่จะวินิจฉัย ไม่ใช่อำนาจของ ศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นศาลยุติธรรม หาก คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติใด ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ และ เป็นกรณีที่เข้าองค์ประกอบครบถ้วนตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ดังกล่าวแล้ว ศาลชั้นต้น ก็ต้องส่งความเห็น ของคู่ความเช่นนั้น ตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญ จะได้พิจารณาวินิจฉัย ศาลชั้นต้น จะใช้ดุลพินิจ เพื่อไม่ส่งไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นกรณี ไม่เข้าองค์ประกอบครบถ้วนตาม มาตรา ๒๑๑ ซึ่ง กรณีของจำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๒) และ มาตรา ๒๙ โดยแสดงเหตุผลไว้ชัดแจ้งแล้ว และ ยังไม่เคยมี คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยเกี่ยวกับ บทบัญญัตินี้ไว้ จึงเข้าองค์ประกอบครบถ้วนตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ขอบที่ ศาลชั้นต้นจะต้องส่งความเห็นของ จำเลย ไปให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยรอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมี คำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้น ไม่รอการพิพากษาคดี และไม่ส่งความเห็นของจำเลย ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัย โดยให้ยกคำร้องของ จำเลย จึงเป็นการไม่ชอบ พิพากษา

ยก

คำพิพากษา ศาลชั้นต้น ให้ ศาลชั้นต้น ดำเนินการ ในเรื่องการส่งความเห็นของ จำเลย ไปให้ ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย เสร็จแล้วให้ ศาลชั้นต้น พิจารณาพิพากษาใหม่ หรือ พิพากษาใหม่แล้วแต่กรณี ต่อมาวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ศาลอาญา มีคำสั่งให้มีหนังสือส่ง สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อส่งเรื่องให้ ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ประเด็นที่ ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาเบื้องต้น มีว่า ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจรับคำร้องนี้ ไว้พิจารณาวินิจฉัยตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ประเด็นตามคำร้อง มีข้อโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่ ซึ่ง ศาลอาญานำ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับ แก่คดีนี้ และ ยังไม่มี คำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับ บทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและ การทำ คำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญ จึงมีคำสั่ง รับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาวินิจฉัย มีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และ มาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๒) เป็น บทบัญญัติว่าด้วย สิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม โดยบัญญัติว่า ต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐาน เรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริง และ ตรวจสอบเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และ พยานหลักฐาน ของตน การคัดค้านผู้พิพากษา หรือตุลาการ การได้รับการพิจารณา โดย ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ซึ่งพิจารณาคดี ครอบงำคณะ และ การได้รับทราบ เหตุผลประกอบ คำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือ คำสั่ง ส่วน มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติ ที่เป็นหลักประกัน ความมั่นคงแห่ง สิทธิและเสรีภาพของ บุคคล โดยบัญญัติใน วรรคหนึ่ง ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของ บุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และ เท่าที่จำเป็น และ จะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่ง สิทธิและเสรีภาพนั้น มิได้ และ วรรคสอง บัญญัติว่า กฎหมายตาม วรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และ ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่ กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือ แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย สำหรับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ บัญญัติว่า ศาลมีอำนาจ สั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เมื่อเห็นสมควร โดยพลการ หรือ โดยคำร้องขอ ของ คู่ความฝ่ายใด แต่ต้อง เพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ เพื่อป้องกันความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ มิให้ล่วงรู้ถึงประชาชน เห็นได้ว่า แม้ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๒) จะบัญญัติให้ การพิจารณาคดี ต้องกระทำ โดยเปิดเผย เพื่อเป็นหลักประกัน สิทธิขั้นพื้นฐานของ ประชาชน ให้ได้รับความเป็นธรรม แต่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ก็กำหนดให้มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ บุคคล ตามที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้ได้ แต่ ต้องกระทำเท่าที่จำเป็น และ จะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้น มิได้ ซึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ถือเป็น บทบัญญัติแห่งกฎหมายในลักษณะดังกล่าว กล่าวคือ บทบัญญัติมาตรานี้ เป็นข้อยกเว้น ของการพิจารณา และ สืบพยานโดยเปิดเผย ต่อหน้าจำเลย ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา [มาตรา ๑๗๒](#)

วรรคหนึ่ง

ซึ่ง

เป็นหลักประกันการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และให้มีการตรวจสอบ การดำเนินกระบวนการพิจารณา ของ คู่ความ และ ของศาล แต่ลักษณะคดีอาญาบางประเภท หากมีข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า ถ้ามีการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย ต่อสาธารณะแล้ว จะกระทบกระเทือนต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ ความปลอดภัยของประเทศ ศาล มีอำนาจ สั่งให้พิจารณาเป็นการลับ เพื่อคุ้มครอง คู่ความ และ บุคคลที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการพิจารณาโดยเปิดเผยนั้นได้ อันเป็นการสอดคล้องกับ หลักประกันขั้นพื้นฐาน ที่อารยประเทศพึงให้เป็นสิทธิ แก่ บุคคลในกระบวนการพิจารณา ของศาล อนึ่ง การพิจารณาเป็นการลับ ก็ได้หมายความว่า คู่ความ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะไม่ได้รับความเป็นธรรม ในกระบวนการยุติธรรม และได้จำกัด สิทธิของจำเลย ในคดีอาญา แต่อย่างไร เพราะ เมื่อมีการพิจารณา เป็นการลับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๘

กำหนดให้ มีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ การพิจารณามีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้ อาทิเช่น โจทก์ และ ทนายความของโจทก์ จำเลย และ ทนายความของจำเลย ผู้ควบคุมตัวจำเลย

พยาน

ผู้เชี่ยวชาญ และ ล่าม เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ เป็น บทบัญญัติ ที่อยู่ในขอบเขตแห่งการให้สิทธิพื้นฐาน ในกระบวนการพิจารณาแก่ บุคคลตามที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ถึงแม้จะมีผลเป็นการจำกัด สิทธิ และ เสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เพียงเท่าที่จำเป็น มิได้กระทบกระเทือน สาธารณสุขแห่งสิทธิและเสรีภาพ อีกทั้งเป็น บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับ เป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับ แก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และ มาตรา ๔๐ (๒) อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญ จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐ (๒)

รายละเอียด